

TREN XIX albo SEN
JAN KOCHANOWSKI
CZAS LECZY RANY...

OSOBY MÓWIĄCE W WIEJSZU

□

□

SENS tytułu - dlaczego SEN?

□ symbolika snu -

□ czemu służy przywołanie snu -

Obraz ZASWIAŁÓW

Sytuacja Urszulki w niebie

Czego uniknęła Urszulka,
umierając jako dziecko?

Sytuacja Ojca

□ okoliczności zdarzenia -

□ uczucia ojca -

□ zmiana nastawienia -

Postać MATKI poety

□ dlaczego przychodzi i po co -

□ jakich rad udziela
synowi -

SYLWIA OSZEZYK

LIVEWORKSHEETS

1. Podaj imiona zmarłych córek poety.

o a) Urszulka i Anna b) Urszulka i Hanna c) Anna i Hanna

2. Ile lat miała Urszulka, kiedy zmarła?

o a) cztery lata b) dwa i pół roku c) rok

3. Komu poświęcone są *Treny* Jana Kochanowskiego?

o a) królowi Zygmuntowi Augustowi b) Hannie c) Urszulce

b) W których trenach pojawiły się podane obrazy poetyckie? Zapisz nad zdaniami ich numery.

Śmierć przedstawiona jako smok zjadający swoją ofiarę.

Życie Urszulki porównane do rosnącego drzewka oliwnego.

Obraz ojca w rozpaczli patrzącego na stroje zmarłego dziecka.

Dwa obrazy domu: wypełnionego radością i pustego.

Odwołując się do poznanych w czasie lekcji trenów Jana Kochanowskiego, wpisz w podanych zdaniach właściwe numery utworów

1. Apostrofa do oglądanych ubrań Urszulki znajduje się w	„Trenie
2. Apostrofa do bogini podziemi została zastosowana w	„Trenie
3. Od apostrofy do nieżyjącej Urszuli rozpoczyna się	„Tren
4. Cykl „Trenów” Jana Kochanowskiego składa się z utworów.	

W „Trenie VIII” Jana Kochanowskiego:

A. wyraźnie ujawnione są przeżycia podmiotu lirycznego co świadczy o tym, że	1. utwór należy do liryki bezpośredniej
B. występuje rym żeński, w układzie aabb co świadczy o tym, że	2. jest to tren 3. jest to tekst z dawnej epoki

W każdym z podanych twierdzeń wybierz „P” (twierdzenie prawdziwe) lub „F” (twierdzenie fałszywe):

Jan Kochanowski napisał treny dla swojej zmarłej żony.	P	F
Każdy tren jest gatunkiem lirycznym, w którym opłakuje się śmierć bliskiej osoby.	P	F
Treny to lekkie utwory o zabawnej tematyce	P	F
Tren VIII zbudowany jest na zasadzie kontrastu	P	F
„O zła Persefono, mogłaś tak wielu łzom dać upłynąć płonąć?” to pytanie retoryczne, które służy do refleksji odbiorcy	P	F

W „Trenie VIII” podmiot liryczny ujawnia się:

- A. w wyrażeniu „w domu moim”,
- B. w apostrofie „droga Urszulo”,
- C. w zwrocie „żałość człowieka ujmuje”,
- D. w opisie zachowania dziecka.

Wyrażenie „nie masz zabawki” oznacza:

- A. „nie masz co robić”,
- B. „nie masz powodów do zmartwień”
- C. „nie ma z kim się bawić”
- D. „nie ma co wpadać w smutek”.

Wybierz najwłaściwszy tytuł dla „Trenu VIII” spośród podanych niżej:

- A. „Wiara, nadzieja, miłość”
- B. „Beztęsknota i żal”
- C. „Bezradność i pustka”
- D. „Dom po śmierci kobiety”

Słowo „frasować się” zostało użyte w „Trenie VIII” J. Kochanowskiego jako odpowiednik wyrazu:

- A. marszczyć się.
- B. martwić się.
- C. mizdrzyć się.
- D. mądrzyć się.

Ukazane w „Trenie VIII” wydarzenie zmieniło charakter domu, ponieważ:

- A. Urszulka często milczała.
- B. pozostał niezamieszkanym.
- C. zabrakło w nim zabawek.
- D. Urszulka wszystkich rozweselała.

Kunsztowna kompozycja „Trenu V” możliwa jest dzięki zastosowaniu przez poetę

- A. szczegółowego wyliczenia
- B. rymowanych wersów
- C. porównania homeryckiego
- D. wyszukanej metaforyki

Na podstawie znajomości „Trenu VII” J. Kochanowskiego zaznacz właściwe dokończenie zdania:

Oglądane przez ojca ubranka dziecka wywołują wspomnienia, rodzą bolesne myśli, co świadczy o

- A. realizmie w ukazywaniu zdarzeń i postaci.
- B. przywiązaniu poety do teraźniejszości.
- C. wyolbrzymianiu straty poniesionej przez poetę.
- D. przywiązaniu poety do rzeczy materialnych.

„Treny” Jana Kochanowskiego należą do:

- A. liryki.
- B. epiki.
- C. dramatu.
- D. tragedii.

Dopasuj nazwę środka stylistycznego do cytatu

***PERYFRAZA *ZDROBNIENIE *EPITET *PYTANIE RETORYCZNE**
***APOSTROFA *POWTÓRZENIE *ANAFORA *POWTÓRZENIE HOMERYCKIE**

„Cóż, prze Bóg żywy nie jest próżno na świecie?”

„Jako oliwka mała pod wysokim sadem
Idzie z ziemie ku górze macierzyńskim szlakiem,
Jeszcze ani gałązek, ani listków rodząc,
Sama tylko dopiero szczupłym prątkiem wschodząc;
Tę, jeśli ostre ciernie lub rodne pokrzywy
Uprzątając, sadownik podciął ukwapliwy,
Mdleje zaraz, a zbywszy siły przyrodzonej,
Upada przed nogami matki ulubionej.
Takci sie mej namilszej Orszuli dostało”

„O zła Persefono!”

„Już ona człowieka swych wami nie odzieje”

„Sen żelazny, twardy, nieprzespany (o śmierci)”

„Matczyne dar płone”

„Tyś za wszystkie mówiła, za wszystkie śpiewała,
Wszytkiś w domu kąciki zawsze pobiegała”

„W główki włożył. Niestety, i posag i on
W jednej skrzynce z LIVEWORKSHEETS

Zamaluj kratkę przy właściwym dokończeniu każdego zdania.

We fragmencie *Ujął ją sen żelazny, twardy, nieprzespany* poeta zastosował

- ☐ peryfrazę.
- ☐ antytezę.
- ☐ onomatopeję.
- ☐ rymy.

Przykładem kontrastu pojawiającego się w „Trenie VIII” są słowa:

- ☐ *Pełno nas, a jakoby nikogo nie było.*
- ☐ *Teraz wszystko umilkło, szczyre pustki w domu.*
- ☐ *To tego, to owego wdzięcznie obłapiając.*
- ☐ *Tyś za wszystkie mówiła, za wszystkie śpiewała.*

Uroczysty, bezpośredni zwrot do adresata, np. do osoby zmarłej, to

- ☐ personifikacja.
- ☐ powtórzenie.
- ☐ epitet.
- ☐ apostrofa.

Tren I

Tren V

Tren VII

Tren VIII

Jako oliwka mała...	sadownik podciął ukwapliwy...	Z każdego kąta żalność człowieka ujmuje	Tak więc smok, upatrzwszy gniazdo kryjome...
duchem zaraźliwym Sroglej śmierci otchniona	Cóż, prze Bóg żywy, nie jest próżno na świecie? Wszystko próżno	Nie wiem, co łzej: czy w smutku jawnie żałować. Czyli sie z przyrodeniem gwałtem mocować	Niestetyż, i posag i ona W jednej skrzynce zamkniona.
O zła Persefono, Mogłażeś tak wielu łzam dać upłynąć płono?	Nie do takiej łóżnice.[...] Miała cię mać uboga Doprowadzić	Teraz wszystko umilkło, szczere pustki w domu,	Wielkieś mi uczyniła pustki w domu moim...
Ujął ją sen żelazny, twardy, nieprzespany.	Nie dopuściłaś nigdy matce sie frasować	Nieszczesne ochędóstwo, żałosne ubioiry...	Wszystki troski na świecie, wszyscy wzdychania [...] wszystki a wszyscy zaraz w dom sie mój noście